



Wyzwania zrównoważonego użytkowania terenu na przykładzie województwa śląskiego – scenariusze 2050

Przedmiot i logika projektu

dr Leszek Trząski

Konferencja Otwierająca,
Katowice 28 maja 2010

Dane podstawowe

Lider i koordynator: Główny Instytut Górnictwa



G I G

Partnerzy:



Politechnika Śląska w Gliwicach



Akademia Ekonomiczna w Katowicach

Projekt realizowany w ramach: **poddziałania 1.1.1 *Projekty badawcze z wykorzystaniem metody foresight*** Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

Okres realizacji Projektu:

styczeń 2010 – grudzień 2011

Budżet:

2 704 469, 00 PLN

Komitet Sterujący

Partnerzy projektu powołali Komitet Sterujący w składzie:



G I G

prof. dr hab. inż. Krystyna Czaplicka-Kolarz



prof. dr hab. inż. Andrzej Karbownik



prof. AE dr hab. Jan Pyka

Geneza projektu - najważniejsze pytanie

**Co należy zrobić już teraz,
aby w użytkowaniu terenu i planowaniu
przestrzeni regionu i subregionów uniknąć
błędów, których nieodwracalne skutki
ujawniłyby się w dłuższej perspektywie?**

Geneza projektu

Potrzeby Polski:

- wypracowanie nowej koncepcji użytkowania terenu i zagospodarowania przestrzennego dla osiągnięcia spójności terytorialnej w skali UE,
- włączenie się naszych ośrodków badawczych w europejską debatę nad nowym paradygmatem użytkowania terenu,
- określenie nowych ram metodycznych dla planów zagospodarowania przestrzennego województw i miast,
- zbudowanie debaty między planistami, projektantami infrastruktury i środowiskami budującymi społeczną wrażliwość na jakość przestrzeni,
- rozwinięcie i konkretyzacja Narodowego Programu Foresight w skali przestrzeni regionalnej.

Geneza projektu

Potrzeby województwa śląskiego:

- **usunięcie dychotomii między sektorowym i zintegrowanym podejściem do użytkowania terenu,**
- **rozwiązanie problemu terenów zdegradowanych wymagających interwencji publicznej (w tym tereny przemysłowe),**
- **zapewnienie zbieżności wyników foresightu technologicznego województwa z przyszłością zagospodarowania przestrzennego regionu,**
- **wypracowanie instrumentów wdrażania strategii rozwoju województwa, RIS i strategii sektorowych.**

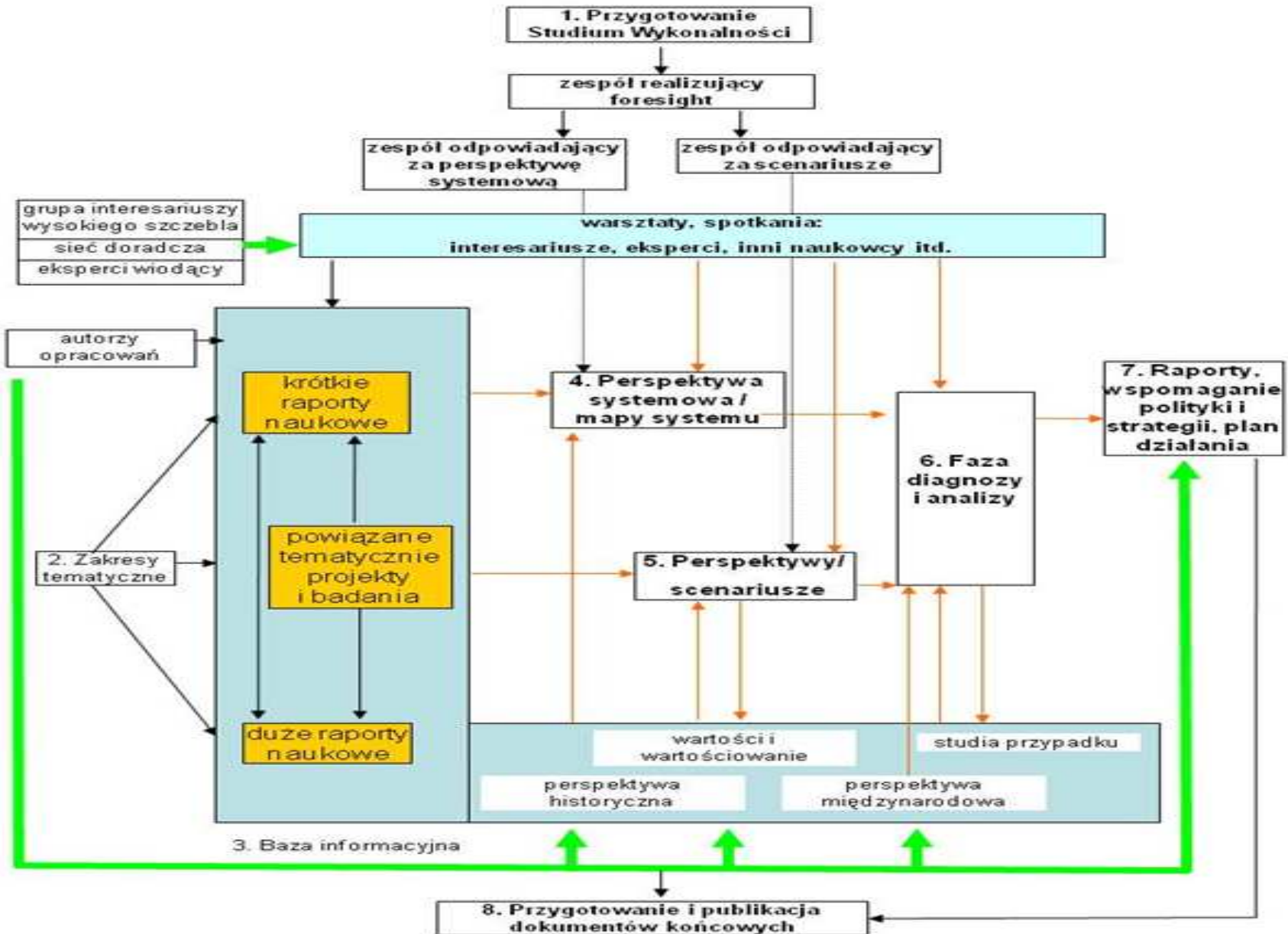
Geneza projektu – co chcemy osiągnąć?

Jak sterować integracją użytkowania terenu z rozwojem gospodarczym, rozwojem społecznym i zagospodarowaniem przestrzennym w skali województwa i jego obszarów rozwoju (subregionów)?

Cel projektu

- *Ogólnym celem projektu jest:*
wsparcie strategii przestrzennego zagospodarowania regionu i subregionów oraz wykreowanie narzędzi tworzenia i realizacji polityki rozwoju regionalnego poprzez systemowe powiązanie przewidywania rozwoju społeczno-gospodarczego z nowym użytkowaniem terenu i kształtowaniem ładu przestrzennego w perspektywie do roku 2050.
- *Realizacja projektu i jego efekty przyczynią się do:*
 - kształtowania harmonijnej struktury przestrzennej województwa śląskiego,
 - zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego województwa śląskiego

Schemat logiczny projektu



Wykaz zadań

Zadanie 1: Przygotowanie Projektu

Zadanie 2: *Pytania o przyszłość*: główne problemy rozwoju regionu, użytkowania terenu i gospodarowania przestrzenią

Zadanie 3: *Baza informacyjna* o czynnikach determinujących stan i perspektywy użytkowania terenu województwa i ich wzajemnych powiązaniach

Zadanie 4: *Mechanizmy rozwoju regionu i ich oddziaływanie na użytkowanie terenu* (zbudowanie perspektywy systemowej)

Wykaz zadań – cd.

Zadanie 5: *Alternatywne wizje przyszłości użytkowania terenu* (zależne od scenariuszy zdarzeń zewnętrznych)

Zadanie 6: *Wizja polityki przestrzennej regionu* (diagnoza kluczowych wyzwań, szans, zagrożeń, ograniczeń i potencjalnych dźwigni rozwoju)

Zadanie 7: *Rekomendacje zrównoważonego użytkowania terenu* dla władz województwa (nowy paradygmat użytkowania terenu)

Zadanie 8. *Przygotowanie dorobku foresightu do upowszechnienia* (w tym przygotowanie dokumentów końcowych do publikacji)

Harmonogram zadań

Nr zadania	Nazwa zadania	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Realizatorzy	Kwartalny podział zadań												
					2009 r.				2010 r.				2011 r.				
					I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	
1	Przygotowanie Projektu - przygotowanie Studium Wykonalności Projektu	03.2009	04.2009	GIG Pol Śl. AE	■	■											
2	Prace przygotowawcze (struktury realizujące projekt, składowe rozwoju regionu, wstępna diagnoza, kluczowe pytania o przyszłość użytkownika terenu i zagospodarowania przestrzennego)	01.2010	06.2010	GIG Pol Śl. AE					■	■	■						
3	Utworzenie bazy informacyjnej	06.2010	05.2011	GIG Pol Śl. AE							■	■	■	■			
4	Wypracowanie perspektywy systemowej	10.2010	05.2011	GIG Pol Śl. AE								■	■	■			
5	Określenie alternatywnych scenariuszy przyszłości	10.2010	06.2011	GIG Pol Śl. AE								■	■	■	■		
6	Diagnoza kluczowych wyzwań, szans, zagrożeń, ograniczeń i potencjalnych dźwigni rozwoju	04.2011	08.2011	GIG Pol Śl. AE									■	■	■		
7	Rekomendacje zrównoważonego użytkownika terenu	07.2011	10.2011	GIG Pol Śl. AE											■	■	■
8	Przygotowanie dokumentów końcowych do publikacji	09.2011	12.2011	GIG Pol Śl. AE												■	■

Charakterystyka zadań

Zadanie	Produkt
<p>Zadanie 1. Przygotowanie projektu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Studium wykonalności
<p>Zadanie 2. Prace przygotowawcze (struktury realizujące projekt, składowe rozwoju regionu, wstępna diagnoza, kluczowe pytania o przyszłość użytkowania terenu i zagospodarowania przestrzennego)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zbiorczy raport zawierający kryteria identyfikacji składowych rozwoju regionalnego, opis składowych rozwoju, wstępną diagnozę stanu oraz zestawienie głównych problemów rozwoju regionu, użytkowania terenu i gospodarowania przestrzenią Ukonstytuowana Grupa Ekspertów Wiodących - Ukonstytuowany Komitet Sterujący - Ukonstytuowana Sieć Doradcza - Ukonstytuowany zespół autorów raportów - Ukonstytuowany Zespół Realizujący - Raport z Konferencji Otwierającej - Raporty ze spotkań
<p>Zadanie 3. Fundament informacyjny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 30-35 krótkich opracowań specjalistycznych - Studium historyczne (region, kraj, Europa) - Studium wartości terenu (dobra, usługi – perspektywa gospodarcza, środowiskowa i społeczna), - Studium retrospektywne regionu i subregionów oraz wybranych miast (opracowanie diagnostyczne: tendencje w rozwoju i zagospodarowaniu przestrzennym regionu)

Efekty projektu

- **zrozumienie długoterminowych wyzwań zrównoważonego użytkowania terenu województwa,**
- **zbudowanie fundamentów regionalnej polityki użytkowania terenu,**
- **wskazanie działań, w tym krótkoterminowych, sprzyjających pozytywnym scenariuszom rozwoju,**
- **określenie zasad sterowaniem użytkowaniem terenu zasługujących na wdrożenie także w innych województwach.**

Produkty i rezultaty projektu

Produkty projektu:

- **zwiększenie współpracy między środowiskami naukowymi, eksperckimi, gospodarczymi i decydentami na rzecz harmonizowania rozwoju gospodarczego z kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni,**
- **rozwiniecie współpracy między specjalistami z obszarów technologii, nauk społecznych, środowiskowych, planistycznych, ekonomii i kultury,**
- **sieciowanie współpracy między jednostkami badawczymi,**

Produkty i rezultaty projektu – cd.

Produkty projektu:

- **uruchomienie praktycznego kształcenia studentów i pracowników naukowych przez rozwijanie kompetencji badawczych w interdyscyplinarnych zespołach,**
- **udostępnienie narzędzi dla debaty publicznej nad koncepcjami zmiany sposobu użytkowania terenu i zagospodarowania przestrzennego,**
- **wskazanie istotnych dla regionu obszarów badań związanych z kształtowaniem ładu przestrzennego, zgodnych z KPBNiPR oraz NPF,**

Produkty i rezultaty projektu – cd.

Rezultaty projektu (o znaczeniu ogólnokrajowym):

- wypracowanie metod formułowania wizji i scenariuszy przestrzennego rozwoju regionu,
- stworzenie podstaw dla przełamania niektórych barier zrównoważonego użytkowania terenu,
- wskazanie powiązań między pro-technologicznym rozwojem regionu i ładem przestrzennym,
- wykreowanie narzędzi zarządzania przestrzenią uwzględniających różne perspektywy czasowe i zasięgi terytorialne,
- poszerzenie debaty publicznej o użytkowaniu terenu.

Produkty i rezultaty projektu – cd.

Oczekiwany wpływ na realizację polityki zrównoważonego rozwoju

- **rozpoznanie długoterminowych wyzwań zrównoważonego użytkowania terenów,**
- **zbudowanie fundamentów regionalnej polityki użytkowania terenów,**
- **wskazanie działań, w tym krótkoterminowych, sprzyjających pozytywnym scenariuszom rozwoju,**
- **propozycja ram organizacyjnych takich działań.**

Dziękuję za uwagę

Leszek Trząski
ltrzaski@gig.eu